

Nr 512

Av herr Hedlund m. fl., om en allmän översyn av skattesystemet.

Vårt nuvarande skattesystem karakteriseras i hög grad av brist på konsekvens och klara linjer. Det är inte längre så överskådligt som den enskilde medborgaren har rätt att fordra eller så enkelt i tillämpning som det ur administrativ synpunkt vore önskvärt. Oupphörligt har det befintliga systemet påbyggt och ändrats i enlighet med aktuella krav. Inte utan fog har det karakteriserats som något av ett lappverk.

Det torde dessutom vara ett ovedersägligt faktum, att den bristande överskådligheten i skattesystemet och oklarheten i fråga om de olika beskattningsformernas inverkan ur social synpunkt försvårar de politiska avgörandena i aktuella skattefrågor. Den nu gällande förordningen om allmän varuskatt utgör enligt vår mening ett talande exempel på hur lätt en snedvridning av hela skattesystemet blir resultatet, om inte en systematisk avvägning mellan olika beskattningsformer kan ske. Vi motsatte oss bl. a. av denna anledning bestämt införandet av den allmänna varuskatten. Där emot anser vi det befogat att till närmare prövning upptaga principfrågan om avvägningen mellan direkt och indirekt skatt. Det är nu enligt vår mening nödvändigt med en allmän översyn av skattesystemet, avseende utformning och konsekvenser i olika avseenden av såväl direkt som indirekt beskattning liksom även avvägningen mellan dessa skatteformer. Därvid bör man även förutsättningslöst överväga huruvida en sparfrämjande utgiftsbeskattning kan inordnas i beskattningssystemet vid en motsvarande sänkning av direktbeskattningen. Skattesystemets samhällsekonomiska funktion måste givetvis skjutas i förgrunden för intresset vid verkställandet av den av oss föreslagna allmänna översynen. Därvid måste givetvis målsättningen även vara att lätta det totala skattetrycket.

Beskattningens inverkan på sparande och kapitalbildning, dess möjligheter ur konjunktursynpunkt och dess inverkan på konsolideringen inom näringslivet, arbetsvilja och skattemoral o. s. v. måste alltså beaktas i hög grad. På det administrativa planet bör alla möjligheter att få bästa utbyte av nedlagt arbete och kostnad noggrant övervägas. Det torde finnas möjligheter att bl. a. genom att nedbringa antalet skatter nå besparingar. Avgifterna för obligatoriska socialförsäkringar utgör visserligen formellt avgifter, men de uppbäres emellertid till stor del samtidigt med skatterna och bör därför prövas vid översynen.

Avvägningen mellan statlig skatt och kommunal skatt måste liksom

frågan om den kommunala skatteutjämningen bli föremål för ingående uppmärksamhet. Olikheterna i den kommunala beskattningen utgör den största orättvisan på beskattningens område. Åtgärder måste vidtagas för att få rättvisare förhållanden beträffande kommunal utdebitering och kommunal standard. Ett led i en sådan strävan bör bli att pröva huruvida dessa syften kan uppnås genom att överföra utgifter från kommunerna till staten. Det kan t. ex. ifrågasättas om folkpensionskostnaderna till någon del skall bestridas av kommunerna. Särskilt bör emellertid prövas om det i skattesystemet som sådant går att inbygga ett för kommunerna skatteutjämnande moment, t. ex. genom att kommunerna tillförsäkrades en viss grundandel av det för riket genomsnittliga kommunala skatteunderlaget. Ett sådant förfarande synes vara möjligt utan att kommunerna fördenskull undgår konsekvenserna av sina egna ekonomiska beslut, utan att den kommunala beskattningsrätten behöver på något sätt äventyras och utan att den kommunala självstyrelsen beskäres. Tvärtom skulle genom ett sådant förfarande vissa statsbidrag till kommunerna, som är förenade med omfattande statlig kontroll, kunna avvecklas och den kommunala självstyrelsen stärkas.

Att rättssäkerheten måste tillgodoses och att den enskilde skall ha möjlighet att kontrollera att skatten blivit honom riktigt påförd är ting, som givetvis måste ägnas stor uppmärksamhet, emedan de har en grundläggande betydelse för den enskildes förtroende för samhället.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allmän översyn av skattesystemet i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 27 januari 1960

Gunnar Hedlund

Nils G. Hansson

Anders Pettersson

i Skegrie

i Dahl

S. G. W. Wahlund

Per Svensson

J. W. Pettersson

i Stenkyrka

i Norregård